

Перехідні / неперехідні дієслова

За своїм значенням і відношенням до інших частин мови усі дієслова поділяються на 2

групи: **перехідні й неперехідні**

1. Перехідні дієслова означають таку дію, яка переходить на інший предмет, напр.:

Три явори посадила сестра при долині (Шевченко). Босць залізо гнув, бетон щодня місив (Малишко).

Дієслова *посадила, гнув, місив* – перехідні (дія переходить на предмет, виражений іменником).

! Іменник при перехідних дієсловах має форму знахідного відмінка без прийменника:

Ми нашу мрію здійснили в боях, проклали шлях в своєлюбиме місто.

! Іноді іменник при перехідному дієслові може вживатися в родовому відмінку без прийменника:

а) коли перед дієсловом є заперечна частка **не:**

*виконав **роботу** (знах. відм.) – **не** виконав **роботи** (род. відм.),
опрацював **статті** – не **опрацював** цих **статей***

!!! При перехідних дієсловах із заперечною часткою **не можливий іменник і в знахідному відмінку:**

*Ці **статті** він ще не **опрацював***

б) коли дія переходить не на весь предмет, а лише на його частину:

*придбав **паперу** (не весь папір), приніс **води** (не всю воду), купила **солі** (не всю сіль)*

в) іноді, коли форма знахідного відмінка іменників чоловічого роду другої відміни (назв неживих предметів) спільна з родовим відмінком:

*застругав **олівця**, написав **листа***

2. Неперехідні дієслова означають стан або таку дію, яка на інший предмет не переходить:

*Пишається **калинонька**, явір **молодіє**, а кругом їх **верболози й лози** **зеленіють** (Шевченко)*

3. Деякі дієслова можуть бути і перехідними і неперехідними:

***читає** газету – Павлик з п'яти років уже **читає й пише**
малює портрет – він добре **малює**
вишиває сорочку – дівчина дуже гарно **вишиває***

4. Якщо до перехідного дієслова додати частку –ся (-сь), то воно стане неперехідним:

***зустрічати** приятеля – **зустрічатися** з приятелем*

***вітати** вчителя – **вітатися** з учителем*